

Okkurt duga menn betur enn kvinnur

FYRI VIKU SÍÐANI VÍSTU VIT Á NAKAÐ AV TÍ, SUM **KVINNUR** DUGA BETRI ENN **MENN**. HESAFERÐ STAÐFESTA VIT, AT **MENN** DUGA SUMT BETUR ENN **KVINNUR**



LAGT TIL RÆTTIS: Eyðun Klakstein

MYND: ISTOCK

- 1 Sova frammanfyri sjónvarpinum
- 2 At stýra rúmdarferjum
- 3 Eta restir úr køliskápinum
- 4 At slappa av, sjálvt um húsið flýtur
- 5 Gloyma brúdleypsdagin
- 6 At parkera bilin
- 7 Skilja rangstøðuregluna í fótbóltri
- 8 At svara ja-ja til spurningar, sum vit als ikki hoyra
- 9 At vera pávi
- 10 At drekka seinastu mjólkina og seta mjólkapakkan aftur í køliskápið
- 11 Siga »okay, so skilji eg tað betur« á degnum, tú fært menstruatið

- 12 At brúka allar grýtur og pannur, tá teir gera mat
- 13 Ringja ikki, tá teir hava lovað at ringt
- 14 At ganga í somu skóm í 10 ár
- 15 At ignorera ting, sum eru óviðkomandi í júst tí lýtuni
- 16 Skilja Homer Simpson
- 17 Drekkja vínglasið, sum tú ikki bleivst liðug við
- 18 At hugsa um eitt ting í senn
- 19 Koyra lýnlásið á kjólanum hjá tær upp
- 20 Halda lív í grillbarrini

SPYRST SO LIVST

BRÆVKASSIN
er farin í jólafrí



Um at vandra

Allar føroyskar orðabøkur hava ein felags feil: í teimum mangla hundraðtals púra vanlig føroysk orð, sum verða hildin at vera óføroysk, tí tey eru komin uttaneftir. Sum dømi kann takast sagnorðið »at vandra«.

»Vandra« hevur sum grundtýðning »at ganga«. Hetta er gamalt felagsgermanskt orð, sum er skylt við »at venda« og sæst aftur í nútíðar eingilskum í forminum »went«, sum er tatið av »to go«.

Men málið hevur sínar finessur. Í tekniskum máli kunnu vit siga, at stemplið hevur eina so og so langa *vandring* í cylindaranum. Og stendur ein vaskimaskina illa, so kann húsfólkið gremja seg um, at hon *vandrar*.

Fyrr høvdu vit vandrilærarar, sum gingu um fjøll fyri at bera upplýsing og lærdóm til smáar knokkar í smáum bygðum. Tað

kundi eisini henda, at onkur bragdligur unglingi fekk tað skoðsmál frá teimum meira skikkiligu, at hann *vandraði* í *synd*.

Men hetta orðið er ikki at finna í okkara orðabókum. Bara tann idiomatiska vendingin »koma í vandring« (t.e. nærkast svøvni) er sloppin við í FO. Allar hinar føroysku orðabøkurnar eru strangar og útihýsa sagnorðinum »vandra« – uttan Svabo; hann hevur bæði »vandra« og »vandring« við. Og tann stóra íslenska »Íslensk orðabók« hevur hetta orðið við.

So er spurningurin: kann hetta vera rætt? Eitt óskyldugt lítið orð, sum er komið til okkara úr týskum gjøgnum danskt, verður skorið úr málinum, so at hol er eftir. Kann hetta ikki blíva farligt fyri málsins brúkiligheit og smidligheit? Vit kunnu ikki siga um stemplið, at tað ferðast ella um vaskimaskinuna, at hon gongur, tí tað kann misforstandast: hon er í gongd, arbeiðir.

Orðini og teirra valørur, teirra virði, teirra nuancur, teirra stílar eru avgerandi í øllum tekstum. *Stíllurin er maðurin*. Fleiri av okkara »gomlu« høvundum sum Jens Pauli Heinesen, Oddvør Johansen og Hanus Kamban halda fast við *sitt egna* mál. Men millum tey yngru er stór óvissa. Fólk vita ikki, um eitt orð er »nóg føroyskt« ella »for danskt«, og tí verður mangan einki skrivað. Tað er við at blíva so galið, at føroyingar tora ikki at brúka sitt egna mál. Næstan eingin skaldskapur verður skaptur, og í internationalum kanningum eru vit sibbar.

Fyri at skapa skaldskap, t.e. orðakunst, er neyðugt at hava nógv orð. Verða fleiri gomul orð við semantiskum og skaldskaparligum førningi brennimerkt og útkoyrd, kann endin blíva, at føroyskur litteraturur verður ein oyðmarkarvandring.

(MT)

Málstrikan V
MÁL FELAGIÐ